

Лілія ЛЕВКІВ¹, Марія БІЛА¹, Володимир ЛЕВКІВ²

Динаміка показників емоційного компонента інтересу студенток до фізкультурно-спортивної діяльності

¹*Львівський національний університет імені Івана Франка
(м. Львів),*

²*Львівський державний університет фізичної культури
(м. Львів)*

Анотація. У роботі визначено показники емоційного компонента інтересу студенток у сфері фізкультурно-спортивної діяльності та їх зміни у процесі фізичного виховання вищого навчального закладу.

Ключові слова: емоційний компонент, самоудосконалення, фізкультурно-спортивна діяльність.

Постановка проблеми. В останні роки на тлі інтенсифікації навчального процесу у вищих навчальних закладах спостерігається тенденція до зниження обсягу рухової активності студентів. Хронічний дефіцит рухової активності в режимі життя студентів стає загрозою їхньому здоров'ю та нормальному фізичному розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дослідженнях багатьох авторів відзначається незадовільний стан здоров'я студентської молоді [2]. Дієвими заходами підвищення рухового режиму молоді до належних норм можуть бути ті, що базуються на сучасних принципах фізичного виховання. Одним із головних є принцип пріоритету потреб, мотивів та інтересів особистості, що передбачає побудову системи фізичного виховання в цілому та окремих програм з урахуванням індивідуальних і групових, соціальних і духовних потреб людей, а також формування мотивації до занять фізичною культурою, зважаючи на впливові зовнішні і внутрішні чинники [2,3].

Дослідження свідчать, що потреби, мотиви та інтереси в галузі фізичного виховання мають свої вікові особливості і пов'язані з психологічним розвитком, соціальним формуванням особистості, темпераментом, соціально-економічними умовами життя конкретної сім'ї.

Тому під час оцінювання мотиваційної сфери студентів необхідно враховувати їх особистісні характеристики та досвід участі у фізкультурно-спортивній діяльності. Важливим чинником формування інтересу до фізкультурно-спортивної діяльності є позитивні емоції, отримані під час виконання фізичних вправ [4].

Як зазначає А. С. Болдов, інтерес до фізкультурно-спортивної діяльності має три компоненти – емоційний, когнітивний (пізнавальний) і поведінковий. Емоційний компонент передбачає переживання людиною певних відчуттів, позитивних або негативних емоцій (відчуття задоволеності або незадоволеності) щодо того або іншого образу чи діяльності [1].

Виклад основного матеріалу. Мета дослідження – визначення показників емоційного компонента інтересу студенток у сфері фізкультурно-спортивної діяльності та їх зміни у процесі фізичного виховання вищого навчального закладу.

Для вирішення поставлених завдань застосовано такі **методи**: аналіз наукової та методичної літератури, опитування шляхом анкетування, статистична обробка результатів опитування. Дослідження проводилося у 2015–2016 навчальному році. В опитуванні взяли участь 138 студенток першого курсу Львівського національного університету імені Івана Франка. Проаналізовано 138 анкет на початку педагогічного експерименту і 84 анкети після його завершення. Студенткам було запропоновано список з 50 емоцій і відчуттів різної спрямованості, які зазвичай супроводжують фізкультурно-спортивну діяльність. Емоції і відчуття за спрямованістю об'єднувалися у 5 блоків по 10 запитань: досягнення високих результатів – «досягнення»; суперництво з супротивником – «копюкурентна боротьба», самоудосконалення в плаші оздоровлення і дотримання норм здорового способу життя – «самоудосконалення», задоволення потреби в спілкуванні з партнерами і суперниками – «спілкування», отримання заохочення і нагород – «заохочення, нагородження» [1]. Перевірка ефективності процесу фізичного виховання здійснювалася за допомогою порівняльного аналізу показників емоційного, когнітивного та поведінкового компонентів інтересу до фізкультурно-спортивної діяльності. У статті висвітлено

динаміку показників емоційного компонента інтересу до фізкультурно-спортивної діяльності.

Зазначені показники, отримані на початку педагогічного експерименту, подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Рівень емоційного компонента інтересу студентів до фізкультурно-спортивної діяльності до початку педагогічного експерименту

Рівень емоційного компонента інтересу	Спрямованість емоцій та відчуттів									
	досягнення		конкурентна боротьба		самоудосконалення		спілкування		заохочення	
	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
Високий	18	13,0	24	17,4	20	14,5	28	20,3	18	13,0
Середній	36	26,1	68	49,3	34	24,6	64	46,4	52	37,7
Низький	84	60,9	46	33,3	84	60,9	46	33,3	68	49,3

Високий рівень емоційного компонента інтересу за показниками частоти переживання студентками позитивних емоцій та відчуттів, спрямованих на досягнення, виявлено у 18 осіб (13%), спрямованих на конкурентну боротьбу – у 24 осіб (17,4%), спрямованих на самоудосконалення – у 20 осіб (14,5%), спрямованих на спілкування – у 28 осіб (20,3%), спрямованих на заохочення – у 18 осіб (13%).

Середній рівень емоційного компонента інтересу за показниками частоти переживання студентками позитивних емоцій та відчуттів, спрямованих на досягнення, виявлено у 36 осіб (26,1%), спрямованих на конкурентну боротьбу – у 68 осіб (49,3%), спрямованих на самоудосконалення – у 34 особи (24,6%), спрямованих на спілкування – у 64 особи (46,4%), спрямованих на заохочення – у 52 осіб (37,7%).

Низький рівень емоційного компонента інтересу за показниками частоти переживання студентками позитивних емоцій та відчуттів, спрямованих на досягнення виявлено у 84 особи (60,9%), спрямованих на конкурентну боротьбу – у 46 осіб (33,3%), спрямованих на самоудосконалення – у 84 особи (60,9%), спрямованих на спілкування – у 46 осіб (33,3%), спрямованих на заохочення – у 68 осіб (49,3%).

За цією ж анкетною визначався рівень сформованості емоційного компонента інтересу студенток до фізкультурно-спортивної діяльності, враховуючи спрямованість їх позитивних емоцій і відчуттів після завершення педагогічного експерименту (табл. 2).

Таблиця 2

**Рівень емоційного компонента інтересу студентів
до фізкультурно-спортивної діяльності
після педагогічного експерименту**

Рівень емоційного компонента інтересу	Спрямованість емоцій та відчуттів									
	досягнення		конкурентна боротьба		самоудосконалення		спілкування		заохочення	
	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
Високий	44	52,4	30	35,7	22	26,2	20	23,8	28	33,3
Середній	28	33,3	42	50	42	50	48	57,1	44	52,4
Низький	12	14,3	12	14,3	20	23,8	16	19	12	14,3

Високий рівень емоційного компонента інтересу за показниками частоти переживання студентками позитивних емоцій та відчуттів, спрямованих на досягнення, виявлено у 44 осіб (52,4%), спрямованих на конкурентну боротьбу – у 30 осіб (35,7%), спрямованих на самоудосконалення – у 22 осіб (26,2%), спрямованих на спілкування – у 20 осіб (23,8%), спрямованих на заохочення – у 28 осіб (33,3%).

Середній рівень емоційного компонента інтересу за показниками частоти переживання студентками позитивних емоцій та відчуттів, спрямованих на досягнення, виявлено у 28 осіб (33,3%), спрямованих на конкурентну боротьбу – у 42 осіб (50%), спрямованих на самоудосконалення – у 42 осіб (50%), спрямованих на спілкування – у 48 осіб (57,1%), спрямованих на заохочення – у 44 осіб (52,4%).

Низький рівень емоційного компонента інтересу за показниками частоти переживання студентками позитивних емоцій та відчуттів, спрямованих на досягнення, виявлено у 12 осіб (14,3%), спрямованих на конкурентну боротьбу – у 12 осіб (14,3%), спрямованих на самоудосконалення – у 20 осіб (23,8%), спрямованих на спілкування – у 16 осіб (19,3%), спрямованих на заохочення – у 12 осіб (14,3%).

Математичний аналіз результатів анкетування до початку педагогічного експерименту і після його закінчення проводився за умови вірогідності помилки $p \leq 0,05$ і ступеня свободи 2 (критичне значення $\chi^2 = 5,99$).

Отримані емпіричні значення рівня сформованості емоційного компонента інтересу студентів до фізкультурно-спортивної діяльності, що базується на позитивних емоціях та відчуттях різної спрямованості оцінюється як більше критичного і вказує на достовірні ($p \leq 0,05$) відмінності частот (табл. 3).

Таблиця 3

**Рівень емоційного компонента інтересу студентів
до фізкультурно-спортивної діяльності після педагогічного
експерименту**

Рівень емоційного компонента інтересу	Спрямованість емоцій та відчуттів									
	досягнення		конкурентна боротьба		самоудосконалення		спілкування		заохочення	
	ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ	ПЕ	КЕ
Високий	18	44	24	30	20	22	28	20	18	28
Середній	36	28	68	42	34	42	64	48	52	44
Низький	84	12	46	12	84	20	46	16	68	12
χ^2	90,1		17,2		36,1		6,2		64,8	

Більш вираженими є зміни рівня емоційного компонента інтересу, спрямованого на досягнення (90,1), заохочення (64,8%), самоудосконалення (36,1), та менш вираженими є зміни рівня емоційного компоненту інтересу, спрямованого на конкурентну боротьбу (17,2) і спілкування (6,2).

Висновки:

1. На початку педагогічного експерименту в переважній більшості студенток виявлено низький рівень емоційного компонента інтересу, спрямований на досягнення (60,9%), самоудосконалення (60,9%) і заохочення (49,3%), а також середній рівень емоційного компонента інтересу, спрямований на конкурентну боротьбу (49,3%) і спілкування (46,4%).

2. У кінці педагогічного експерименту в переважній більшості студенток виявлено високий рівень емоційного компонента інтересу, спрямований на досягнення (52,4%), а також середній рівень емоційного компонента інтересу, спрямований на спілкування (57,1%), заохочення (52,4%), конкурентну боротьбу (50,0%) і самоудосконалення (50,0%).

3. Виявлено покращення з вірогідною різницею рівня емоційного компонента інтересу студенток до фізкультурно-спортивної діяльності. Більш вираженими є зміни рівня емоційного компонента інтересу, спрямованого на досягнення (90,1), заохочення (64,8%), самоудосконалення (36,1), та менш вираженими є зміни рівня емоційного компонента інтересу, спрямованого на конкурентну боротьбу (17,2) і спілкування (6,2).

ЛІТЕРАТУРА

1. Болдов А. С. Формирование интереса к физкультурно-спортивной деятельности у студентов специальных медицинских групп : автореф. дис. канд. пед. наук / А. С. Болдов. – Москва, 2006. – 24 с.

2. Захаріна Е. А. Формування мотивації до рухової активності в процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата наук з фіз. вих. і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Е. А. Захаріна. – Київ : Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України, 2008. – 20 с.

3. Кудрявцева Н. В. Новые формы физкультурно-спортивной работы с детьми и молодежью : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Кудрявцева Н. В. : ВНИИФК. – Москва, 1996. – 24 с.

4. Круцевич Т. Ю. Физическое воспитание как социальное явление / Круцевич Т. Ю., Петровский В. В. // Наука в олимпийском спорте. – 2001. – № 3. – С. 3–16.